[2019] 15 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 936

ਵਿਨੁਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਲਾਵੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ Nos.478-479/2017)

ਅਕਤੂਬਰ 16,2019

[ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਸੂਰੀਆ ਕੰਟ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਉਪਧਾਰਾ156(1)(3) ਅਤੇ 173 (8)-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹੀ ਨਹੀਂ-ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 156(3) ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਸਹੀ ਜਾਂਚ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ-ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਤਫਾਕਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ 173(2) ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ

ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਜਾਂਚ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਧਾਰਾ 156(1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 2(ਐੱਚ), ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। 173(8) Cr.P.C-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਅਨੁਛੇਦ 21

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਉਪਧਾਰਾ 156(1)(3),173(8) – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਉਪਧਾਰਾ 420, 465, 467, 468, 471, 384 & 571 – ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ-ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਐੱਸ' ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਯੂ. ਕੇ. ਜਾਂ ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ. 'ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ-ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ' ਆਰ 'ਅਤੇ' ਐੱਸ 'ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮਾਲਕ ਸਨ-ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ' ਬੀ 'ਦੇ ਵਾਰਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ' ਆਰ 'ਅਤੇ' ਐੱਸ 'ਨੇ ਕਥਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ' ਵੀ 'ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ 'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਐੱਸ' ਦੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਧਾਰਕ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ-ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 420, 465, 467, 468, 471, 384 & 571 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।.-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ Cr.P.C ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ-ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ

ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। 156(3) ਇਹ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਃ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤੰਗ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 156(3) ਆਰ/ਡਬਲਯੂ. ਧਾਰਾ 156 (1), ਐੱਸ 2 (ਐੱਚ) ਅਤੇ ਐੱਸ. 173(8) ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ-ਕੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ-ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਉਹ ਤੱਥ ਸਨ ਜੋ' ਆਰ 'ਅਤੇ' ਐਸ 'ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਵੇਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਸੀ-ਇਸ ਲਈ, ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜੋ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ' ਬੀ 'ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਸਨ-ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ..

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਅਨੁਛੇਦ 21-ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਵੇ-ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਕਿ ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 21 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ Cr.P.C ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ..

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ

ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19] [956-ਈ]

2. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਤਫਾਕਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ "ਜਾਂਚ" ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਏ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਅਧਿਕਾਰੀ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 23] [960-D-F]

3. ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਓਰੋ ਨੇ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-(1) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (2) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (3) ਉਹ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਯਾਨੀ ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [965-ਸੀ-ਈ]

4. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਤਭਾਈ ਸ਼ੰਬੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਸੁਮਨਭਾਈ ਕਾਂਤੀਬਾਈ ਪਟੇਲ, ਅਤੁਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਆਰ. ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਰੂਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਚਾਨਕ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਕਿਰੀ, ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਿਆ, ਵਿਨੈ

ਤਿਆਗੀ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ; ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗੀ

ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਚਾਨਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੰਨੇ ਸੌਖੇ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1), ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (8) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੁਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ

ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਨਭਾਈ ਵਲੀਭਾਈ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਭਾਈ ਸ਼ੰਭੂਭਾਈ ਪਟੇਲ, ਅਤੁਲ ਰਾਓ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਰਾਊਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਅਤੇ ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 38] [985-G-H; 986-A-G]

5. ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 22.12.2009 ਮਿਤੀ ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ' ਸਤਖਤ 'ਅਤੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ 2.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤੱਥ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਉਹ ਤੱਥ ਹਨ ਜੋ 'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਐੱਸ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕੋ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਾਸ-ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਕਦੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 15.03.2011 ਦਾ ਸੰਚਾਰ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ

ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 2010 ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਬੀ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀ ਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਦਸੰਬਰ 1999 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 'ਆਰ' ਅਤੇ 'ਐੱਸ' ਪਟੇਲ ਇਸ ਵੇਲੇ 48 ਅਤੇ 53 ਸਾਲ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 1934 ਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੱਜਣ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 41] [987-F-H; 988-A-D]

6. 15.03.2011 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 22.12.2009 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42] [988-G-H; 989-A]

ਪੂਜਾ ਪਾਲ ਬਨਾਮ UOI (2016) 3 SCC 135: [2016] 11 ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ, 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554: [1980] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 16; ਸਕਿਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2008) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 409: [2007] 12 ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ 1100 ; ਰਾਮ ਲਾਲ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) (1979) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 322; ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁੱਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ, [1997] 4 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 56; ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 357: 536 : [2001] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 646; ਗ਼ੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਿਮਦ ਆਜ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 731: [2012] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287; ਵਿਨੈ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2013),

ਪਟੇਲ (2017) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 177: [2017] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 105; ਅਥੁਲ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2018) 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 298; ਵਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਰੂਟ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ, ਐੱਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ (2019) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 542; ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2009) 9, ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 129: [2009] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 276-ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵੀ. ਡਬਲਯੂ. ਐੱਨ. ਚੱਢਾ (1993) ਸਪਲਿ. 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260: [1992] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸਸੀਆਰ 594; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਨਾਗਾਵਾ, 469 : [2008] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1086; ਨਰੇਂਦਰ ਜੀ. ਗੋਏਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 65: [2009] 8 ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ

1004 ; ਦੀਨੂਭਾਈ ਭੋਗਭਾਈ ਸੋਲੰਕੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਾਬੂਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2010) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 254 : [2010] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 651; ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (2018) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 753: [2018] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 951- ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 248: [1978] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 621; ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸਿੰਘ (1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 459: [1978] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 615; ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2014) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 92: [2014] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1; ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ 1945 ਏ. ਆਈ. ਆਰ. ਪੀ. 18 - ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1978] 2 ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ 621	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 16
[1996] 7 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ ਸੀ ਆਰ 432	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 16
[2016] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 560	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 18
[1979] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 717	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1980] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 16	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।	ਪੈਰਾ 22
[2007] 12 ਐੱਸਸੀਆਰ 1100	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ	ਪੈਰਾ 22

[1976] ਸਪਲਿ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 524 ਨੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਪੈਰਾ 24

[1978] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 615 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 24

(1979) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਆਰ 322 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 27

[1955] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1150 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 27

[1997] 4 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 56 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪੈਰਾ 28

[1985] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 942 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 28

[2004] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 762 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 29

[2001] 1 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 646 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 30

[2012] 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 287 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 32

[2012] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1005 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 33

[2014] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 34

[1996] 9 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 296 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 34

[2017] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 105 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 38

(2018) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 298 ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 38

(2019) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 542 ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 38

[1996] 10 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 880 ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 38

[2009] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 276 ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 38

ਏਅਰ 1945 ਪੀ. ਸੀ. 18 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 39

[1992] 3 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 594 ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 40

[1976] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 123 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 40

[2008] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1086 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 40

[2009] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1004 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 40

[2014] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 932 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 40

[2010] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 651 ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਪੈਰਾ 40

[2018] 11 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 951 ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਪੈਰਾ 40

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 478-479/2017 ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 44/2012 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 05.08.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1746/2012

ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਨਿਕੇਤ ਸੇਠ, ਨੀਰਜ ਮਾਲਵੀਆ, ਮੁਹੰਮਦ। ਅਸਦ ਖਾਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਚੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਿਮਾਦ੍ਰੀ ਮਕਸਰ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਬਸੰਤ ਆਰ., ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. , ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਅਨਿਰੁੱਧ ਪੀ. ਮਯੀ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਮਨੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਜੀ., ਸ਼ਰੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਵੇਨ ਕਾਰਥਿਕਾ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰ. ਐੱਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ". ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 22.12.2009 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਰਮਨਭਾਈ ਭਾਗੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਭਾਗੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਨਿਤਿਨਭਾਈ ਮੰਗੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਯੂ. ਕੇ. ਜਾਂ ਯੂ. ਐੱਸ. ਏ". ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੱਜਣ ਜੋ ਕਿ ਸੂਰਤ, ਗੁਜਰਾਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਲਗਭਗ 8296 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੈ। ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਮਨਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1975 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੀਖਾਭਾਈ ਖੁਸ਼ਾਲਭਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਭੀਕੀਬੇਨ ਭੀਖਾਭਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਫਿਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ, ਭੀਖਾਭਾਈ ਅਤੇ ਭੀਕੀਬੇਨ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਅਤੇ ਮਨੁਭਾਈ ਕੁਰਜੀਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ 07.06.2008

ਉੱਤੇ "ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਤਿਨਭਾਈ ਪਟੇਲ (ਜਿਸ ਨੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਤਿਨਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਨੂਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ 2.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ "ਸੁਲਝਾਉਣ" ਲਈ । ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਨਿਤਿਨਭਾਈ ਪਟੇਲ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭੀਖਾਭਾਈ ਅਤੇ ਭੀਕੀਬੇਨ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਅਤੇ ਮਨੁਭਾਈ ਕੁਰਜੀਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ 'ਸਤਖਤ' ਅਤੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਲਕਾਂ ਰਮਨਭਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਤੋਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਾਲਭਾਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਲੀਆ ਸਰਵੇਖਣ No.342 ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2 ਏਕੜ, 2 ਗੁੰਠਾ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਨਾ (ਮੌਜੇ), ਚੋਰਿਯਾਸੀ (ਤਾਲ), ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੂਰਤ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਖੁਸ਼ਾਲਭਾਈ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭੀਖਾਭਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਭਿਖਾਭਾਈ ਦੀ ਮੌਤ 23.12.1984 ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਭੀਕੀਬੇਨ ਦੀ ਮੌਤ 18.12.1999 ਉੱਤੇ ਹੋਈ। 'ਗੁਜਰਾਤ ਮਿੱਤਰ' ਅਤੇ 'ਗੁਜਰਾਤ ਦਰਪਣ ਦੈਨਿਕ' ਵਿੱਚ ਭੀਖਾਭਾਈ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਮਨਭਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਭੀਖਾਭਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਧਾਰਕ ਰਾਹੀਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨਾਨਪੁਰਾ (ਸੂਰਤ) ਨੂੰ 1976 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ 12.06.2008 ਉੱਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

3. ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਫਸਟ ਕਲਾਸ), ਸੂਰਤ ਨੂੰ 22.04.2010 ਮਿਤੀ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। 23.04.2010 'ਤੇ, ਕਥਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 420,465,467,468,471,384 ਅਤੇ 511 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ". ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਸੰਮਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਥਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। 10.06.2011 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ". ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 28) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 29) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 14.06.2011 ਉੱਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ 2 ਤੋਂ 6 ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 31) ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 32) ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਿਤੀ 24.08.2011 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਭਾਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 28 ਅਤੇ 31), ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੱਥ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ,

21.10.2011 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਭਾਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 29 ਅਤੇ 32)।

4. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰਿਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 09.09.2011 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

5. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਸੂਰਤ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 2011 ਦੀ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 376 ਅਤੇ 346 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੂਰਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 10.01.2012 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਏ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ

ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। "

6. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਰ. ਏ. ਮੁਨਸ਼ੀ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ 06.03.2012 ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਦੋ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ-ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮਿਤੀ 09.03.2012 ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮਿਤੀ 10.04.2012, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ 173 (8) ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। 13.06.2012 'ਤੇ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ 2012 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ 727 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ 44 ਅਤੇ 2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀ 1746 ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬਦਨੀਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ

ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 10.01.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋ ਹੋਰ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ 346 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਫਿਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੁਆਰਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2016 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ 3085 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੰਬਿਤ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 22.12.2009 ਮਿਤੀ ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ., 22.04.2010 ਮਿਤੀ ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 15.03.2011 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ' ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ

ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲੇ ਮਾਫੀਆ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 10.01.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਕਿਃ (1) ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਹੋਰ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ; ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹਾਉਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵਾਰੇ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਾਸ-ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਤੱਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਜੋ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਸਨ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ

ਸੰਮਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਕੋਈ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ।

10. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੂੰ 37 ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਧਿਆਇ XII ਤੋਂ XVII ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ" ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XIII ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XIV "ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XV ਫਿਰ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XVI ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ" ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XVII ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ "ਚਾਰਜ"। ਅਧਿਆਇ XVIII ਤੋਂ XXI ਕ੍ਰਮਵਾਰ "ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ"; "ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ-ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ"; "ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ-ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ"; ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਸੁਣਵਾਈ "ਹਨ।

11. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ

“ 156. ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। -

(1) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੈਪਟਰ XIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

XXXXXXXX

(3) ਧਾਰਾ 190 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXXXX

173. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। -

XXXXXXXX

(8) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

19 ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ। - (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ -

(ਏ) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (ਅ) ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ;

((ਸ) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਉੱਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
(2) ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

200. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ। - ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ((ਅ) ਜੇ ਕੋਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਜਾਂ (ਅ) ਜੇ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 192 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 192 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ। – (1) ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 192 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, [ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ] ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-(ਏ) ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ।

(3) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

XXXXXXXX

20 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ। – (1) ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

(a) ਇੱਕ ਸੰਮਨ-ਕੇਸ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ

(ਅ) ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ-ਕੇਸ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਮਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੂਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ (ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਖੁਦ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ।

(2) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(4) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਫੀਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ-ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ "ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ" ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਸੰਗੀਨ ਕੇਸ" ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

“"ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ, ਅਤੇ "ਸੰਗੀਨ ਕੇਸ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਡੀ) ਵਿੱਚ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹੈਃ “ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਦੋਸ਼, ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਵੇ, ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

“ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਜੀ) ਵਿੱਚ "ਪੁੱਛਗਿੱਛ" ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ “ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ, ਜੋ ਇਸ ਜ਼ਾਬਤੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

“ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ “ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ (ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ।

13. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਇਸ ਲਈ "ਜਾਂਚ" ਅਤੇ "ਮੁਕੱਦਮੇ" ਨੂੰ ਵਾਟਰ-ਟਾਈਟ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। “ਜਾਂਚ "ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਹੈ, ਅਤੇ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਤੰਬਰ 1969 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ 41ਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898) (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਸੀਃ

“ 14.23. ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਸੰਕੁਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਛੂਹ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਪੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

15. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸੌੜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. (1978) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 248 "ਸਹੀ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਕਾਲਪਨਿਕ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ" (ਦੇਖੋ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 7)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (1996) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 323 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 16 ਦੇਖੋ)।

17. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

18. ਪੂਜਾ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਓ. ਆਈ. (2016) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 135 ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ "ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ" ਦੁਆਰਾ "ਤੇਜ਼ ਸੁਣਵਾਈ" ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾਃ

“ 83. ਇੱਕ "ਤੇਜ਼ ਸੁਣਵਾਈ", ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ, "ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ" ਵਿੱਚ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਮ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਤੇਜ਼ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅੰਤਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ,

ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇੰਚਾਰਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਏਜੰਸੀ ਬੇਅਸਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ, ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਬਉੱਚ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਵੱਸ ਦਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਗਿਆਤ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਿਆਂ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਚਿਤ, ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਯਤਨ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ, ਹੱਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXXXX

86. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜ੍ਹਤ, ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜੇ ਜਾਂਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਲਚਕਦਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਸੱਦਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "

19. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

20. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898, ਕਮਲਾਪਤੀ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1980) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 91, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾਃ " 50. ਧਾਰਾ 169 ਅਤੇ 170 ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਧਾਰਾ 169) ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ (2) ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ ਹੈ (ਧਾਰਾ 170)। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ। ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 169 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ), ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ "ਅਜਿਹੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ"। ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕੋਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ? ਉਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ [(1967) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 668 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈਃ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1968 ਐਸ. ਸੀ. 117: 1968 ਕ੍ਰਾਈ ਐਲਜੇ 97]:

(1) ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੋ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰਜ ਕਰੋ; ਜਾਂ (2) ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੋ ਅਤੇ

(ਅ) ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ

(ਅ) ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ।

51. ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੁਕਵੇਂ ਰਸਤੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਹੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਰਸ 2 (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਹੋਰ ਕੋਰਸਾਂ, (1) ਅਤੇ (2) (ਬੀ) ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਧਿਰਾਂ (ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੋਸ਼ੀ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

21. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

22. ਦਰਅਸਲ, 1973 ਦੀ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਏ. ਸੀ. ਸਲਧਾਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। (1980) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

“ 19. ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਧਾਰਾ 173 (8) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ”

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਕਿਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। (2008) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 409, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ “ 12. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਹੰਮਦ. ਯੂਸਫ਼ ਬਨਾਮ ਅਫ਼ਾਕ ਜਹਾਂ [(2006) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 627: (2006) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 460: ਜੇ. ਟੀ. (2006) 1 ਐਸ. ਸੀ. 10] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀਃ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 631, ਪੈਰਾ 11)

“ 11. ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਹੁੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੰਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XII ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

13. ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (2007) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 641 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀਃ ਜੇ. ਟੀ. (2007) 10 ਐਸ. ਸੀ. 585] (ਜੇ. ਟੀ. ਪੈਰਾ 17 ਰਾਹੀਂ)। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ (ਆਦੇਸ਼) ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

“156. (3) ਧਾਰਾ 190 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ”

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 156 (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਸੈਕਸ਼ਨ 156 (3) ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਚੈਪਟਰ 12 ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਏ. ਸੀ. ਸਲਦਨਹਾ [(1980) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 554: ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। 1980 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 272: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1980 ਐਸ. ਸੀ. 326] (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ.: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. ਪੈਰਾ 19)।

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3), ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸੰਗਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

18. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੁਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ, ਹਰ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਹਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ”

23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ

ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ" ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਤਫਾਕਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ "ਜਾਂਚ", ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ; ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਨੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਦੇਵਰਪੱਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1976) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 252 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ

. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 202 (1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਹਾ ਗਿਆਃ

“ 17. ਸੈਕਸ਼ਨ 156 (3) ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਆਉਂਦਾ ਹੈਃ “ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ "; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਧਿਆਇ XV ਵਿੱਚ ਹੈ

ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈਃ “ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ "। ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 202 (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰੀ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਪੋਸਟ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XV ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੀ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਧਾਰਾ 156 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣ ਜਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 202 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਇ XV ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ" ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ

ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ”

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤੁਲਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ (1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 459 ਪੈਰਾ 11 ਅਤੇ 15 ਉੱਤੇ।

25. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜੋੜ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 173 (8), ਜੋ ਕਿ 1898 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, 1973 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਚ) ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

“ਇਸ ਫਰਕ ਦੇ ਨਾਲ 1898 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਜਾਂਚ"-ਕਿ 1973 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਜਾਂਚ" ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। “ਸਾਰੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 156 (3) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ "ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਚ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

26. ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐੱਚ) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 (3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ "ਜਾਂਚ" ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਸਬੂਤ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਜਿਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਦੇਵਰਪੱਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 17 ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਰੋਸਾ ਰੱਖੋ।

27. ਰਾਮ ਲਾਲ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) (1979) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 322, ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 173 (8) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੇ ਐੱਚ. ਐੱਨ. ਰਿਸ਼ਬੁੱਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1955 ਐੱਸ. ਸੀ. 196 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

“ 17. ਐਚ. ਐਨ. ਰਿਸ਼ਬੁੱਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1955 ਐਸ. ਸੀ. 196: (1955) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1150: 1955 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 526] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ, ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ “ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਣਗੇ। ”

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ; ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ” ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾਃ

“ 20. ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਬਹਾਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ? ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ' ਤੇ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਜ਼ਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਵਧ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਮਲਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ

ਆਲੋਚਨਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਜੋ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਵਿਵੇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਸ਼ਬਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਹੈ, ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ' ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਮੀ ਆਗਿਆ ਲਵੇ।

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ., 1898 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 190 ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਭਿਆਸ, ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ, ਤਾਜ਼ਾ ਏ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ

ਤੱਥ. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 1898 ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਮੀ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ (1997), 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 614, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਓਰੋ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ". ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 357, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-(1) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (2) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (3) ਉਹ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਯਾਨੀ ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਪੈਰਾ 13 ਦੇਖੋ)।

29. ਹਸਨਭਾਈ ਵਲੀਭਾਈ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2004) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 347 ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਸਰਬਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪਛਾੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ

“ 11. ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ।

12. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਜਾਂ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13. ਰਾਮ ਲਾਲ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) [(1979) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 322: 1979 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 479: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1979 ਐਸ. ਸੀ. 1791] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ

ਨੁਕਸਦਾਰ ਜਾਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਉੱਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਮੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਏ ਗਏ ਅਸਲ ਜਾਂ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਠੋਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ” 1

30. ਹੇਮੰਤ ਧਸਮਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਤੇ ਅਨਰ ਵਿੱਚ। (2007) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 536,

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਪਈਆ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ: “ 16. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

1 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰਾਮਾ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2009) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 346 (ਪੈਰਾ 14 ਤੋਂ 19) ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਿਆ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਓਰਸ. ਵੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 407 (ਪੈਰਾ 58 ਉੱਤੇ)।

ਜਾਂਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਟਰੈਕ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਇਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਦੋਸ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਝੂਠੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

17. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਰ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ [(1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537 : 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਨਃ (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 542, ਪੈਰਾ 4)

(1) ਅਦਾਲਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ (2) ਅਦਾਲਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ; ਜਾਂ

(3) ਅਦਾਲਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਇੰਡੀਆ ਕੈਰੇਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [(1989) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 132: 1989 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.)306] ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈਃ (SCC pp. 139-40, ਪੈਰਾ 16)

“ 16. ਇਸ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਰਾਏ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ' ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

19. ਸੰਘ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ [(1997) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 614: 1997 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1112] ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਏ. ਐੱਸ. ਆਨੰਦ, ਜੇ. (ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ (SCC pp. 620-21, ਪੈਰਾ 13)

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ 'ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ' ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ' ਨਵੀਂ 'ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

31. ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਿਆ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ (ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ)।

ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬਾਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ 27. ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਸਨ ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਗ਼ੈਰ-ਅੜੀਅਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 (1) ਤੋਂ 173 (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੱਥੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। (ਰੈਫ. ਹੇਮੰਤ ਧਸਮਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. [(2001) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 536: 2001 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1280]। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

XXXXXXXX

29. ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਰਗੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 311 ਅਤੇ 391 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਦਿ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਰੈਫ. ਸਾਸੀ ਥਾਮਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2006) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 421: (2007) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 72] 30. ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। (ਹਵਾਲਾ. ਸਕਿਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ [(2008) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 409: (2008) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 440]) 31. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ

ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਨ (ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ) ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXXXX

37. ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। "

32. ਗ਼ੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਿਮਦ ਆਜ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ। (2012), 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 731, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿਰ ਹੇਠ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ

ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

33. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਵਿਨੈ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। (2013) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 762. ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾਃ

“ 20. ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਧਾਰਾ 156 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈਃ

((2) ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ,

((iii) ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਜਾਂ ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ। ”

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹੱਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ

“ 29. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

XXXXXXXX

32. ਮੀਨੂ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2006) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 359: (2006) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 310] (ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀਪੀ. 363-64, ਪੈਰਾ 11), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 (2) (ਆਈ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ (i) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ii) ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (iii) ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

33. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਫ਼ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ੱਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ, ਧਾਰਾ 173 (8) ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਧਸਮਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. (2001) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 536 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀਃ 2001 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1280] ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ

ਕਥਿਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਸੀਮਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

34. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਯੂ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ [(1997) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 614 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ 1997 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1112], ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਿਮਾ [(2007) 15 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 580: (2010) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 611: (2003) 5 ਸਕੇਲ 566],

ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਧਰਮਿੰਦਰ ਬਾਫਨਾ [(2009) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 685: (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ.

ਡੋਂਗਰੇ [(1995) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 42: 1995 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 16] 35. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ [(1997) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 614: 1997 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1112], ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

36. ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਹੇਮੰਤ ਧਸਮਾਨਾ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. [(2001) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 536 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏਃ 2001 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1280] ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਸ. ਪਾਪਈਆ [(1997) 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 614 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈਃ

1997 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1112] ਅਤੇ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ [ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਾਂਡਰ। ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267]। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਾਂਡਰ) ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ.

ਸੀ. 537: 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267], ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 173 (2) ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ।

“ 37. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, [ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. [ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਰਾਜ, (2009) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 129: (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1051],

ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ (ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ) ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ, (2009) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 299: (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1336. ਐਡੀ.: ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਕੇਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾਃ ਬਲਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।] ਅਤੇ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) [ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ] ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), (1997) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 361] ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ

ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

38. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267] ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।
39. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੀਤਾ ਨਾਗ [ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਰਾਜ, (2009) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 129 ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰਃ (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.)

ਸੀ.

ਅਦਾਲਤ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ [ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਰ] ਵਿੱਚ। ਦਾ ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267] ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਾਂਡਰ) ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267], ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰੀਟਾ ਨਾਗ [ਰੀਟਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. ਰਾਜ, (2009) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 129 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰਃ (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ.

(ਕ੍ਰਾਈ) 1051], ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ [ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਝਾਰਖੰਡ, (2009) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 299: (2009) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 1336. ਐਡੀ.: ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਕੇਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾਃ ਬਲਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।] ਅਤੇ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ

[ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), (1997) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 361] , ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

40. ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਦੱਸਾਂਗੇ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 173 (2): 40.1. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਮੁੜ ਜਾਂਚ" ਜਾਂ "ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ" (ਡੀ ਨੋਵੋ) ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

40.2. ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 40.3. ਉਪ-ਪੈਰਾ 40.2 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ (ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267] ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

40.4. ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

40.5. ਕੋਡ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ। ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

40.6. ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। "

XXXXXXXX

48. ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਹਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈਃ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੇ ਇਹ ਦੋਹਰੇ ਨਮੂਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ, ਦਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ, ਦਾਗੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।
49. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਕਰਨ ਜਾਂ

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਕਰਨ ਅਤੇ "ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ" ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੁੱਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ "ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ" ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

50. ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਸਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਚੰਗੇ ਅਭਿਆਸ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

51. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ' ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਗੇ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਣ ਜਾਂ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ "ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ" ਜਾਂ "ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ" ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਿੱਥੇ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸਿਰਫ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ, ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ, ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਨਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [(2010) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 29 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂਃ (2011) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 295]। ”

34. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (2014) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 92 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗਿਆਨਵਾਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾਃ

“ 8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ

ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਕਲਿਤ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ”

ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਮਨ ਕੌਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1996) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 775 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਵਾਰੰਟ-ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ-ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

“ 34. ਕਾਮਨ ਕੌਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [(1996) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 775: 1997 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 42: ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1997 ਐਸ. ਸੀ. 1539], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾਃ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 776, ਪੈਰਾ 1)

ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।

(2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 246।

(3) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 251 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹੈ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆਃ

“ 38. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਮੁਕੱਦਮਾ" ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ' ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

35. ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 39 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ "ਜਾਂਚ" ਪੜ੍ਹਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

“ 39. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 2 (ਜੀ) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਹੈ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ”

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 54 ਵਿੱਚ "ਜਾਂਚ" ਅਤੇ "ਮੁਕੱਦਮੇ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀਃ

“ 54. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਅ ਆਪਣੇ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਅ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ

ਬਚਾਅ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ।

36. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸੰਗਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਮਰੁਤਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਸੁਮਨਭਾਈ ਕਾਂਤੀਬਾਈ ਪਟੇਲ (2017) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 177 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ' ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਅ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਸਧਾਰਣ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰੇ 29 ਤੋਂ 34 ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਸੀ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਦੇਵਰਪੱਲੀ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ (ਉੱਪਰ) ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਵਿੱਚ "ਜਾਂਚ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ

ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆਃ

“ 49. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਰੁਝਾਨ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਦਾਰਥਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ' ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

50. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਅਣ-ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (8) ਜੇਕਰ ਜੋੜ-ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਇਕੱਲੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਆਪਣੀ 41ਵੀਂ

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

51. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 156,190,200,202 ਅਤੇ 204 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ, ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ, ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਾਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤਿੰਨ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ, (1985) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537: 1985 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. (ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ.) 267], ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦੋਵੇਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 311 ਅਤੇ 319 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ., ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮਨੋਰੰਜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ”

37. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ), ਐੱਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ (2019) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 542, ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇਃ

“ 7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 167 (2), 173,227 ਅਤੇ 228 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਤਾਂ (1) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ (2) ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ (3) ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।) ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) (ਆਈ) ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਕੌਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (2) (i) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 227 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਕੌਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਕੌਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਕੌਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਕੌਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਕਾਗਨੀਜ਼ਨਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (2) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ/ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ' ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਦੋ ਉਪਚਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹਨਃ (i) ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ (ii) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 227 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ

(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ/ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। " ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ

ਰੱਖੋ:

" 10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਟੀਚਾ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। "

38. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਚਾਨਕ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਸਕਿਰੀ (ਉੱਪਰ), ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਿਆ (ਉੱਪਰ), ਵਿਨੈ ਤਿਆਗੀ (ਉੱਪਰ), ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ); ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਚਾਨਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰੌਲਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੰਨੇ ਸੌੜੇ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1), ਧਾਰਾ 2 (ਐਚ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 (8) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੁਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਤਾਜ਼ਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰਣਧੀਰ ਨੂੰ ਜੋੜ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) (1997) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 361 ਅਤੇ ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2009) 9 ਐੱਸਸੀਸੀ 129 ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1945 ਪੀ. ਸੀ. 18, ਸ਼੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਕੋਲ ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ. ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਭਰੇਗਾ।

40. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵੀ. ਡਬਲਯੂ. ਐੱਨ. ਚੱਢਾ (1993) ਸਪ. 4

ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ। ਨਾਗਾਵਾ ਬਨਾਮ ਵੀਰਾਨਾ ਸ਼ਿਵਾਲੋਂਗੱਪਾ ਕੋਂਜਲਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1976) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 736, ਪ੍ਰਭਾ ਮਾਥੁਰ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਪ੍ਰਮੋਦ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 469, ਨਰੇਂਦਰ ਜੀ. ਗੋਯਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2009) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 65 ਅਤੇ ਦੀਨੂਭਾਈ ਭੋਗਭਾਈ ਸੋਲੰਕੀ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2010) 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 254, ਵਿਲੱਖਣ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2018) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 753, ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

41. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 22.12.2009 ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ' ਸਤਖਤ 'ਅਤੇ ਪਾਵਰ-ਆਫ-ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ 2.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੱਥ ਹਨ ਜੋ ਰਮਨਭਾਈ ਭਾਗੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਭਾਗੂਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਬਸੰਤ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਾਂਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਾਸ-ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਰਤ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 15.03.2011-ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਨੇ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ-ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 2010 ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੀਖਾਭਾਈ ਖੁਸ਼ਾਲਭਾਈ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ, ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੀਕੀਬੇਨ (ਭੀਖਾਭਾਈ ਦੀ ਵਿਧਵਾ), ਜਿਸ ਦੀ ਦਸੰਬਰ 1999 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ; ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੱਸੇ ਗਏ ਰਮਨਭਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਇਸ ਵੇਲੇ 48 ਅਤੇ 53 ਸਾਲ ਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 1934

ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੱਜਣ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆਃ

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਝੂਠੇ ਜਾਅਲੀ ਮਾਮਲੇ/ਮਤੇ/ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੁਟਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵੇਰਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਐੱਨ. ਏ. ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ/ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ”

42. 15.03.2011 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 22.12.2009 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ

ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

43. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਤੀ 22.12.2009 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 10.02.12 ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਈ. ਓ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਾਧੂ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ 346 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 23.04.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 2016 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ No.3085 ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

44. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 15.03.2011 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰੇ। ਇਸ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜੇ

ਅਜਿਹੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 22.12.2009 ਮਿਤੀ ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24.04.2019 ਮਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਦੋਵਾਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

45. ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate